

Ráfordultunk a 60. évre

(Már 59 éve nincs közöttünk Johnny)

Prológus: 1903. december 28-án született Budapesten Neumann János, a világban John von Neumann elhíresült magyar matematikus. Johnny, negyedszázados tudományos munkássága alatt matematikusi zsenialitását felhasználva lerakta a meteorológia, a játékelmélet és a számítástechnika alapjai. Korszakalkotó felfedezései voltak a halmazelmélet és a kvantummechanika területén, majd a róla elnevezett elven működő első elektronikus, programozható, digitális számítógép elkészítését vezette. Úgy vélem, hogy születésének centenáriumát, 2003-ban tetteihez méltóan sikerült megünnepelni. Két 5/4-es Neumann bronz portré is felállításra került. Pontosabban egy szobor két posztamenssel. Mindkettőt (*házi szobrászunk*) Szathmáry Gyöngyi Munkácsy-díjas készítette el. Az első felavatására, egy nemzetközi, infokommunikációs oktatási konferencia keretében, a Puskás Technikum, Gyáli úti udvarán került sor, Magyarország első és utolsó Informatikai Minisztériuma közigazgatási államtitkára, Jambrik Mihály társaságában. A második emlékmű a budapesti infoparkban került, és a decemberi hóesésben Kovács Kálmán informatikai miniszter úr volt a díszvendég.

Neumann János a Gyáli úton és

az Infoparkban

(2003-ban, még a Matáv volt a Puskás Technikum fenntartója, így az infokommunikációs oktatás zászlós hajójaként mindkét szobor, és a Gyáli úti talapzat is az iskola költségvetését terhelte.)

Ezen eseményekkel vette kezdetét az informatika kárpát-medencei elterjesztése. Sorban nyíltak meg a határontúli magyarlakta településeken is az **e-pontok**. Diákok és szülei, nagyszülei sokasága tette le az ECDL vizsgát. Majd a kezdetben lobogó mozgalom lángja hamar kialudt, és lassan a parázs is elcsendesedett. Neumann János lányának, a New Yorkban, 1953-ban született Marina von Neumann Whitman közgazdász professzornak 2003-as magyarországi látogatása, valamint a Magyar Nemzeti Bank ezüst Neumann emlékérem kibocsátása jelentette a csúcst, melyet több mint 10 éves szünet követett. Neumann Jánost, korai 1957. február 8-i halála

megfosztotta a Nobel-díjtól, így aztán halálának 50. évfordulója sem lett itthon „megünnepelve”¹

Az első pozitív elmozdulás 2013-ban történt, amikor is a Szegedi Informatika Történeti kiállítás megnyitásának díszvendége ismét Marina von Neumann Whitman lett, aki a köztársasági elnök úr is fogadott.

2015-ben aztán a Magyar Honvédség informatikai „csapatai” igazán szép ünnepségsorozatot rendeztek „védőszentjük” tiszteletére, Budapesten a Petőfi laktanyában és Székesfehérvárott a főparancsnokságon.

Ebben az időben bővült a Magyar Értéktár – Hungarikumok Gyűjteménye „Neumann János életművével”.

Az Informatika Szolgálat Napja, 2016

Az idei budapesti ünnepségnek a Petőfi Laktanya nagyterme egy állománygyűlés keretében adott lehetőséget. Itt, a Honvédelmi Miniszter Úr és a Vezérkari Főnök Úr köszöntőlevelének felolvasása után **Hamar Dénes** főhadnagy tartott roppant színvonalas ünnepi beszédet.

A főhadnagy úr informatikus tiszt lévén, nagyon helyesen szakított a klasszikus *(a névadó életművét méltató)* formával, és néhány Neumann idézet kifejtésével színesítette mondanivalóját:

„A fejlődés ellen nincs orvosság.” aforizma hívószavát nem kell magyarázni, aki már bármit is alkotott eddigi életében azonnal megérti.

„A munka oroszán részét akkor kell majd elvégezni, ha a gép már elkészült, és használható lesz.”, mert ugye sokak irodájában a számítógép csak szobadísz, az **okos telefon** még jó esetben *telefon*, rossz esetben *levélnehezék*. Mindezt Charles Simonyi *(a legnagyobb magyar szoftveres)* úgy fogalmazta meg, mikor „szülőfalujának legszélső házában”, tehát nálunk a Gyáli úton járt: „Gyorsan és könnyen lehet hardvert fejleszteni, mert abban a szoftver átveszi az ember feladatainak zömét, de lassan megy a szoftverfejlesztés, mert ahhoz kiművelt emberek tömegére lenne szükség.”

Ezen mindenki számára érthető bravúros indítás után, a főhadnagy úr merészen aktualizálta az informatikusok napi kihívását a Honvéd Vezérkar Tudományos kutatóhely: „Iszlám Állam” című kötetéből idézve:

„A fegyverek és pokolgépek tárháza mára végérvényesen kiegészült a propagandagépezet hírközlési és informatikai eszközeivel. Ez a többszörösen összetett harc csak hasonlóképpen összetett válaszlépésekkel vívható és nyerhető meg [...] Európa és benne Magyarország nem engedheti meg magának, hogy üzenetét ne vegye komolyan.”

Majd erre is talált választ a viszonylag rövid, de igen gazdag Neumann-i életútból.

„Előre kész receptet kérni nem lenne ésszerű. Csak a szükséges emberi tulajdonságokat határozhatjuk meg. Tolerancia, rugalmasság, intelligencia.”

A taps nem maradt el! *(Kár, hogy még nem lehet klónozni a főhadnagy urat!)*

¹ Persze, abban az időszakban volt elég probléma az 50. évforduló, pontosabban az '56-os Forradalom és Szabadságharc évfordulójának méltatlan megünneplése kapcsán.

Az ünnepi beszédet, az ilyenkor szokásos

„Határozatok, parancsok ismertetése”,

magyarul, elismerések kiosztása követte:

A vezérkari főnök² és az „informatikai főnökség” okleveleit, ajándék tárgyait **Vass Sándor** mérnök dandártábornok a Honvéd Vezérkar híradó, informatikai és információvédelmi csoportfőnöke, a MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár elismerését pedig a megbízott parancsnok, Baráth Ernő³ ezredes adta át.

Miután meghallgattuk a szózatot, és kivonult a csapatzászló, jött az igazi meglepi. Az ünnepi műsor. Az MH Központi Zenekara interpretálásában, **Kovács Tibor** alezredes úr vezényletével.⁴

A műsor szólistája **Illés Mihály Sándor** százados úr, hálózati rendszermérnök volt. Először néhányan „kuruc-dallammal” elandalított bennünket, majd Artie Shaw: Concert for Clarinet című művével „szétverte” a termet, kiugrasztotta az épület alatt szunyókáló gilisztákat és táncra pendítette az összes jelenlévő képzeletét. Fergeteges volt!

Köszönjük mérnök úr!

Epilógus: Persze, nem csak húshagyó-keddre való tekintettel mertem kétszer is a husilevesből⁵. A töltött pipicomb meg lelógott a tányérról.⁶

² 100 éve, éppen dübörgött a Nagy Háború. Így aztán a Kossuth Rádióban minden reggel, 9 óra előtt néhány perccel elmondják az aznapra aktuális hőstettet, és az érte adott „bronzot, kis-ezüstöt, nagy-ezüstöt”, igen ritkán „aranyat”. Azon meditáltam, hogy hány évet kell várunk még, hogy egy „kiber-hőstettért” is lehessen valami hasonlót kapni a HVKF-től?

³ Úgy látom, hogy a „Dandár” új parancsnoka, Baráth ezredes nem csak katonás, hanem „szellemiségében snajdig”. Biztosan ismerve Hamar főhadnagy úr kvalitásait bízta meg az ünnepi beszéddel, és mivel most sem csalódott benne kihívta egy általa adható elismerésre. Ezzel is példaként állítva a közösség többi tagja elé!

⁴ Csak jelezném, hogy Kovács alezredes úr unokaöccse a Gyáli úti almapáterben szerezte meg a távközlési technikus oklevelét...

⁵ Honnan tudhatták, hogy nekem ehhez „erőspista” is dukál? Hajtanak a szakácsok és a felszolgálók az elismerésre, a Michelin csillagra.

⁶ No erre, meg az almapaprikára már át is adtam Puskás Technikum Quadro Michelin csillagját.

Budapest, 2016. február 10. *(Hamvazószerdán, a Nagy Böjt első napján.⁷)*

dr. Horváth László Ferenc
karp. mk. őrm.

⁷ A „töltött-pipi” combját, még csak pótolom valahogy, de a „klarinét-szóló” már hiányzik.